دنیای اقتصاد

روزنامه صبح ایران

سه‌شنبه / ۱۸ مردادماه ۱۴۰۱/ ۱۱ محرم ۱۴۴۴

۹ اوت ۲۰۲۲/ سال بیستم/ شماره ۵۵۱۷ /۸ صفحه / ضمیمه رایگان

ضمیمه هفتگی استان‌های خراسان

معضلات و ظرفیت های تجارت خارجی خراسان رضوی بررسی شد

سیاست همسایگی و هزار راه نرفته

«دنیای اقتصاد» کاهش صادرات به افغانستان و راه‌های توسعه تعاملات اقتصادی را بررسی می کند

توسعه اقتصادی، ضمانت امنیتی

هم‌اندیشی مجازی با موضوع توسعه تجارت با قرقیزستان برگزار شد

تعمیر جاده تجارت تهران- بیشکک

معضلات و ظرفیت های تجارت خارجی خراسان رضوی بررسی شد

سیاست همسایگی و هزار راه نرفته

رئیس سازمان صمت خراسان رضوی: حذف گزینشی تعرفه با افغانستان لازم است

منیره فضیلت
خبرنگار

دنیای اقتصاد: توسعه روابط با همسایگان و فعال کردن دیپلماسی اقتصادی سیاستی است که با کمرنگ شدن امیدها نسبت به احیای برجام، این روزها با قدرت و قوت بیشتری توسط دولت پیگیری می‌شود. رییس جمهور بارها با تاکید بر پیشبرد سیاست خارجی متوازن و پویا بر این موضوع تاکید کرده که تعامل با همسایگان و گسترش همکاری‌های سیاسی و اقتصادی با آنها در اولویت قرار دارد و به نظر می رسد یکی از راهکارهای جدی دولت سیزدهم در موضوع خنثی کردن تحریم‌ها افزایش تعاملات اقتصادی و بازرگانی با همسایگان است. وقایعی همچون جنگ روسیه و اوکراین، تغییر حکومت در پاکستان و روی کار آمدن طالبان در افغانستان، تحولات سیاسی هستند که اثرگذاری مستقیمی بر متغیرهای اقتصادی دارند. بنابراین تغییر راهبرد و به روز کردن سیاست‌های تجاری و اقتصادی کشور متناسب با این تغییرات، امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. تحولات افغانستان و تغییر حاکمیت در این کشور تاثیر مستقیمی بر میزان صادرات خراسان رضوی در سال گذشته داشت، این کشور که به دلیل داشتن بیش از ۳۰۰ کیلومتر مرز مشترک با استان در اولویت مقاصد صادراتی خراسان رضوی قرار دارد، سال گذشته به دلیل تحولات سیاسی، صادرات به این کشور با کاهش محسوسی مواجه بود و باعث شد هدف یک میلیارد و ۷۶۰ میلیون دلاری صادرات خراسان رضوی در سال ۱۴۰۰ محقق نشود. از سوی دیگر جنگ روسیه و اوکراین نیز بر معادلات و تعاملات اقتصادی اثر گذاشته و تحریم روسیه از سوی کشورهای اروپایی بازارهای مناسبی را به روی ایران و به ویژه خراسان رضوی باز کرده است، رویکرد جدیدی که در مناسبات سیاسی کشورهای غربی با روسیه به وجود آمده زمینه افزایش مراودات تجاری خراسان رضوی با روسیه را فراهم کرده و بهره گیری از پیمان منطقه‌ای ایران با روسیه نیز می تواند به پر کردن خلاءهای تجاری بین دو کشور و توسعه مراودات کمک کند. روسیه هشت ماه از سال گرفتار سرما و یخبندان است و این فرصت مناسبی برای خراسان رضوی به منظور صادرات میوه، صیفی،خشکبار و محصولات صنایع تبدیلی ایجاد کرده است، همچنین اقلامی مانند مصالح ساختمانی و کالاهای صنعتی نیز قابلیت این را دارد تا از خراسان رضوی به روسیه صادر شود. از آنجا که روسیه جزو اتحادیه اقتصادی اوراسیا است و ایران با این اتحادیه تعرفه ترجیحی به امضا رسانده است، کشورهای عضو این اتحادیه می‌توانند جزو مقاصد صادراتی استان به شمار آیند.

تحریم اقتصادی ایران و روسیه، عضویت فعال ایران در معاهده بریکس، اوراسیا و همچنین شانگهای را به یک ضرورت تبدیل کرده است؛ از فواید این پیمان‌ها می‌توان به اعلام آمادگی کشور روسیه در ساخت راه‌آهن شمال به جنوب اشاره کرد که استفاده بسیار زیادی برای کشورهای عضو پیمان اوراسیا دارد.

اما با وجود تاکید بر ایجاد بازارهای جدید صادراتی، نقش افغانستان و تعاملات تجاری با این کشور را نمی‌توان به راحتی کمرنگ کرد. به خصوص بعد از تغییرات در نظام سیاسی این کشور و تاثیری که بر روابط تجاری آن با کشورهای همسایه به ویژه ایران، پاکستان، چین و هند ایجاد شده است. به نظر می‌رسد کاهش قدرت خرید ناشی از مسدود شدن دارایی‌های خارجی و کمبود ارز، کاهش کمک‌های خارجی و خروج سرمایه، مشکلات گسترده‌ای را برای بهبود شرایط اقتصادی در افغانستان به وجود آورده است.

از سوی دیگر افزایش هزینه‌های انتقال ارز به دلیل محدودیت‌های موجود و شرایط نابسامان شبکه حمل و نقل موجب افزایش شدید هزینه‌های صادراتی شده است. تعهدات ارزی صادرکنندگان به کشور افغانستان و عدم امکان برگشت ارز و نبود رابطه بانکی مشخص فیمابین دو کشور، مشکلات را دوچندان کرده است.

در این راستا تاسی کشور پاکستان در تغییرات سیاسی و رابطه دیرینه تجاری فیمابین این کشور با افغانستان، می‌بایست مدنظر قرار گرفته و در تعیین سطح انتظارات و برنامه‌ریزی‌های درازمدت با کشور افغانستان ظرفیت‌ها و شرایط روابط تجاری سه جانبه با این کشورها مورد توجه قرار گیرد. بنابراین لازم است در تعیین راهبردهای جدید سیاسی – اقتصادی استان تغییرات اساسی صورت گیرد و آنچه پیش‌تر در قالب سند یا برنامه تجارت خارجی بلند مدت خراسان رضوی در نظر گرفته شده نیازمند بازنگری است.

با توجه به نقش پررنگ افغانستان در تجارت خارجی خراسان رضوی و چشم انداز روابط تجاری با این کشور پس از روی کار آمدن طالبان و همچنین ضرورت استفاده از فرصت‌های اقتصادی که جنگ روسیه و اوکراین برای ایران ایجاد کرده است، محمود سیادت، نایب رئیس اتاق بازرگانی خراسان رضوی معتقد است: «در حال حاضر کاهش واردات از سوی افغانستان به ویژه از ایران، واقعیتی است که احتمالا تا دو سال آینده ادامه خواهد داشت و امکان بازشدن فضایی مناسب برای ایران در داخل افغانستان منوط بر حمایت موثر دولت و افزایش قدرت تطبیقی بخش خصوصی است.»

● باید به دنبال بازارهای جدید در منطقه و جهان باشیم

نایب رئیس اتاق مشهد تصریح می‌کند: با وجود اینکه روی کار آمدن طالبان باعث ایجاد آسیب‌هایی از جمله کاهش قدرت خرید مردم، فرار سرمایه و کاهش واردات شد، اما در نهایت آن‌ها توانستند به مبارزه با فساد و هرج‌ومرج در افغانستان بپردازند که این موضوع در عین‌حال که شرایط مناسبی را در این کشور برای فعالیت‌های اقتصادی و رقابتی ایجاد کرده، امتیازی برای طالبان محسوب می‌شود و این گروه با ایجاد امنیت به ویژه در بیرون از شهرهای بزرگ، توانستند فرصت ایجاد فعالیت‌های اقتصادی همچون کشاورزی، معدن و دامپروری را فراهم آورند. آن‌ها ضمن ایجاد تهدیدات، توانستند فرصت‌هایی را هم ایجاد کنند.

سیادت تاکید می‌کند: ما می‌توانیم با فعالیت در حوزه خدمات فنی و مهندسی، فرصت‌های از دست رفته‌ی خود را جبران کنیم. احتمالا صادرات‌مان به افغانستان به نسبت سال‌های گذشته دچار افت شدیدی شده که در آن صورت باید با توجه به شرایط موجود به دنبال بازارهای جدید در منطقه و جهان باشیم. وی با بیان اینکه با روی‌کار آمدن طالبان، شاید شرایط همکاری تهران و کابل به مرور بهتر از قبل شود، می‌افزاید: طالبان یک مبارزه جدی را با فساد شروع کرده که موفقیت‌آمیز هم بوده و اکنون گمرکات افغانستان تقریبا عاری از فساد است و این یک ارزش برای این گروه محسوب می‌شود. در ابتدا درگیری‌هایی که در بخش‌های مختلف افغانستان اتفاق می‌افتاد و ناامنی‌های ایجاد شده در این کشور سبب شد تا طالبان در راستای ایجاد و حفظ امنیت افغانستان، تمام تلاش خود را به کار بگیرند و آن‌ها موفق شدند به هر شکلی در بخش‌هایی از افغانستان امنیت را ایجاد کنند.

● جذب سرمایه گذاران افغانی از تور ترکیه و قطر

نایب رئیس اتاق خراسان‌رضوی ضمن تاکید بر اینکه طالبان امروز با طالبان ۲۰ سال گذشته تفاوت بسیاری دارد، می‌گوید: ایران در کنار سایر کشورهای منطقه شرایطی را برای به رسمیت شناختن طالبان گذاشته است و این گروه تمایل دارد در راستای حفظ قدرت خود با همسایگان تعاملاتی را برقرار کند؛ لذا این فرصتی برای ایران است تا با تیز هوشی سطح روابط اقتصادی خود را با این کشور تنظیم کند و این کار مستلزم این است که دولت نقش فعال‌تری در این بخش دنبال کند. مشاور رئیس اتاق ایران در امور افغانستان ضمن تاکید بر ایجاد قوانین روشن و شفاف در خصوص حضور و پذیرش مهاجرین افغان، اظهار می‌کند: اگر به برخی از مهاجرین اقامت طولانی مدت و تابعیت بر اساس صلاحیت‌هایشان تعلق گیرد، به باور من سبب جذب سرمایه‌گذارانی می‌شود که عمده‌ی آن‌ها به کشورهای ترکیه و امارات رفته‌اند.

سیادت با انتقاد از برخی محدودیت‌ها برای مهاجران افغان در کشور می‌گوید: یک تبعه‌ی افغانستانی وقتی خانه‌ای را در ایران خریداری می‌کند نمی‌تواند آن را به نام خودش بزند که این یک ضعف برای ما محسوب می‌شود، در حالی که ترکیه این اجازه را می‌دهد و بر اساس خرید خانه به مهاجرین نه تنها اقامت، بلکه تابعیت هم می‌دهد. اگر بنا به جذب سرمایه‌گذاران افغان داریم باید برخی محدودیت‌های این چنینی را برایشان از بین ببریم.

● بروزرسانی زیرساخت‌ها برای تعامل با روسیه

سیادت ضمن تاکید بر چگونگی استفاده از فرصت‌های ایجاد شده از جنگ اوکراین و روسیه، می‌گوید: برای همکاری و تعامل با روسیه، به زیرساخت‌های مناسبی چون کالاهای قابل ارائه و رقابتی و زیر ساخت‌های حمل و نقل نیاز است، اما متاسفانه هیچ‌کدام از زیر ساخت‌هایمان در حال حاضر به‌روز و مناسب تجارت خارجی نیستند. برای توسعه همکاری با روسیه نیاز به زیر ساخت‌های فراوانی داریم، در این زمینه قطار آستارا-رشت باید از سال‌ها قبل به بهره‌برداری می‌رسید، اما اکنون به فکر راه اندازی آن افتادیم که زمان بر است.

نایب رئیس اتاق خراسان‌رضوی ادامه می‌دهد: همه‌ی این مشـــکلات را تنها نمی‌توان به گردن تحریم‌ها انداخت. بلکه نوسانات قوانین، شرایط ناشی از تحریم، بی‌برنامگی و ضعف دستگاه‌های دولتی و بروکراسی پیچیده سبب شده تا در زمینه تجارت‌خارجی به هدف‌گذاری مدنظر نرسیم. سیادت ضمن تاکید بر سیاســـتگذاری‌های موفق دولت سیزدهم در زمینه روابط خارجی با همسایگانش، می‌گوید: کشورهایی از جمله ازبکستان، قزاقستان، تاجیکستان و ترکمنستان که زمانی در مسیر فعالیت‌های اقتصادی ما مانع ایجاد می‌کردند، می‌بینیم که بسیاری از روسای جمهور این کشورها به ایران سفر کردند و به دنبال ایجاد روابط تجاری با ایران هستند؛ بنابراین علاوه بر نیاز آن‌ها، اطمینانی را که برای توسعه و گسترش روابط با این کشورها ایجاد کرده‌ایم سبب افزایش تعاملات ما شده است. در این راستا دولت به دنبال ایجاد برقراری روابط با عربستان است و اگر این مذاکرات به نتیجه برسد، فرصت مضاعفی در حوزه تجارت خارجی برایمان ایجاد می‌شود.

● پیگیری تاسیس فوری راه‌آهن خواف-هرات

اما امیررضا رجبی، رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی با تشـــریح چشم انداز روابط تجاری ایران و افغانستان به ارائه راهکارهایی جهت افزایش تعاملات اقتصادی میان دو کشور بعد از روی کار آمدن طالبان می‌پردازد و سپس بر ضرورت گسترش روابط تجاری خراسان رضوی با روسیه و پاکستان تاکید می‌کند.

رجبی با بیان اینکه در ســـال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ در برخی حوزه‌ها کاهش ارزش صادرات را در خراسان رضوی تجربه کردیم، می‌گوید: «امروز ایجاد کنسرسیوم‌های صادراتی و حمایت از ایجاد مراکز تجاری جهت پیشبرد اهداف اقتصادی، تجاری و گسترش تجارت و ارتباط نزدیک‌تر با فعالان اقتصادی افغانستان امری ضروری است.»

رئیس ســـازمان صمت خراســـان رضوی با اشاره به اینکه بهره‌برداری فوری راه‌آهن خواف-هرات در حال پیگیری است، ادامه می‌دهد: «از این طریق تلاش می‌کنیم شرایط کاهش هزینه‌ها و تقویت ترانزیت از طریق بندر چابهار به افغانستان میسر گردد؛ بر این اساس صادرات ریلی و واردات مواد معدنی و محصولات کشـــاورزی از این کشور می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد اساسی و مهم در دستور کار فوری مسئولان دو کشور قرار گیرد. برای رفع کاستی‌ها در حوزه تجارت با افغانستان اولویت با برنامه‌ریزی جهت تهاتر صادرات دارو و مواد غذایی در قبال واردات مواد معدنی و کشاورزی است؛ صادرات مجدد محصولات فرآوری شـــده افغانستان در ایران بدون پرداخت هزینه از سوی افغانستان می‌تواند به ایجاد زنجیره ارزش‌افزوده در دو کشـــور کمک شـــایانی کرده و درآمدهای سرشاری را نصیب طرفین کند و موجب برقراری روابط حسنه اقتصادی و سیاسی دو کشور شود.»

● حذف گزینشی تعرفه میان ایران و افغانستان

رئیس سازمان صمت خراسان رضوی تاکید می‌کند: «تامین امنیت سرمایه‌گذاری برای فعالیت‌های معدنی و کشاورزی و خدمات فنی و مهندسی می‌بایست مورد توجه مسئولان دو کشور قرار گیرد. موضوع اساسی و مهم دیگر نیز لزوم اصلاح و حـــذف تعرفه واردات میان دو کشـــور بویژه برای کالاهای اولویت‌دار است.»

رجبی درباره جنگ روسیه و اوکراین و تاثیر آن بر تعاملات تجاری با ایران با بیان اینکه شـــرایط خاص حاصل از جنگ روسیه و اوکراین، افت شدید تجارت با اوکراین تا بیش‌از ۹۰ درصد را نشان می‌دهد، ادامه می‌دهد: از ۲ میلیارد دلار تجارت با روسیه و اوکراین، ۱،۸ میلیارد دلار مربوط به روسیه شامل گندم، ذرت، جو و دانه‌های روغنی و ۰،۲ میلیارد دلار مربوط به اوکراین و شامل واردات گندم، ذرت، روغن آفتاب‌گردان، ماشین‌آلات و برخی تجهیزات نفتی بوده است.

● ارتقاء ۵ درصدی سهم صادرات به روسیه

رئیس ســـازمان صمت خراســـان رضوی با اشاره به اینکه صادرات ســـه‌ماهه اســـتان در ســـال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ به‌صـــورت وزنی و ارزشـــی به‌ترتیـــب ۱۲۱ و ۳۳۸ درصد افزایش‌یافته اســـت، می‌افزاید: «این در حالی اســـت که سهم استان به کشـــور در صادرات به روسیه از ۱ درصد به ۵ درصد ارتقاء یافته‌اســـت . در این زمینه ضرورت دارد با ایجاد زیرساخت‌های لازم صادرات مستقیم و مجدد از طریق کشورهای ثالث ازجمله قزاقستان مدنظر مسئولان استان و فعالان اقتصادی قرار گیرد.»

رجبی همچنین به جمعیت ۲۲۵ میلیون‌نفری پاکستان و ظرفیت‌های اقتصادی، صنعتی و تجاری این کشـــور اشاره و تاکید می‌کند: «امکان اســـتفاده استان برای ارتقاء سطح مبادلات تجاری با این کشور در اولویت قرار داده شده است.عدم شناخت تولیدکنندگان و تجار استان با ظرفیت‌های تجاری بالا و مکمل بودن اقتصاد ۲ کشـــور در زمینه‌های مختلف از جمله در حوزه‌های معدنی، محصولات پلاستیکی، شیمیایی، فلزی، منسوجات و حمل‌ونقل می‌تواند شرایط متفاوتی را برای تجارت و استفاده از فرصت‌های اقتصادی خراسان رضوی با کشور پاکستان فراهم کند.»

خبر مرتبط

ضرورت هماهنگی دولت و بخش خصوصی برای افزایش مناسبات تجاری

کاظم شیردل، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به تحولاتی که در منطقه ایجاد شده است، می‌گوید: بحث تحولات سیاسی که در منطقه به وجود آمده به خصوص در افغانستان که یکی از بازارهای هدف برای ما به شمار می‌رود با روی کار آمدن طالبان و مشکلاتی که بعد از آن در این کشور ایجاد شد باعث شده تا سرمایه‌گذاران و سرمایه‌داران افغانی از این کشور خارج شوند و یکی از دلایل اصلی که صادرات ما به این کشور کاهش پیدا کرده همین مساله است. اما وضعیت در حال بهبود است و طالبان سعی می‌کنند امنیت بازار افغانستان را تامین کنند. رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی با اشاره به جنگ روسیه و اوکراین می‌افزاید: در روسیه ظرفیت خوبی به وجود آمده که باید از آن استفاده کنیم. در پی تحریم‌هایی که کشورهای اروپایی بر این کشور اعمال کردند ما میتوانیم بسیاری از محصولات مورد نیاز روسیه را تامین کنیم. این موضوع مستلزم این است که مدیریت خوبی داشته باشیم و بین بخش خصوصی و دولتی هماهنگی ایجاد شود. رویکرد دولت سیزدهم نسبت به توسعه رابطه با کشورهای همسایه برای اقتصاد کشور امری بسیار مطلوب و نتیجه بخش است. درصورت افزایش مراودات تجاری با همسایه‌ها باید بازار افغانستان را امسال به دست بگیریم و به صادرات سال قبل برگردیم. شیردل تاکید می‌کند: با توجه به مسائل پیش آمده باید از فرصت کشورهای آسیای میانه که مسوولین هم تمرکز خوبی بر آن گذاشـــته‌اند اســـتفاده کنیم. بخش خصوصی هم باید وارد کار شود و از این ظرفیت استفاده کند تا به هدف‌گذاری که در استان توسط سازمان صنعت معدن و تجارت صورت گرفته، برسیم. رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی درخصوص تعاملات و تفاهمات اقتصادی ایران و روسیه اضافه می‌کند: بازار روسیه بازار خوبی است که نیازمند محصولات ما است، باید محصولات خوب و با کیفیتی به این کشور ارائه کنیم که بتوانیم روابط تجاری خود را توسعه دهیم و جایگاه مناسبی در بازار روسیه به دست بیاوریم. شیردل با تاکید بر اینکه برای توسعه مناسبات تجاری باید هماهنگی میان بخش خصوصی و دولتی افزایش پیدا کند، می‌گوید: یک سری مسائل مثل عوارض و ممنوعیت‌هایی که درخصوص صادرات برخی کالاها ایجاد می‌شود را باید مدیریت کنیم تا بتوانیم صادرات خود را افزایش دهیم. اگر این هماهنگی به وجود بیاید میتوان به صعودی شدن حجم تجارت خارجی و صادرات در کشور امیدوار بود و برای آن آینده روشنی در نظر گرفت.

فرصت‌های دیپلماسی اقتصادی در دولت سیزدهم

پرهام پوررمضان
پژوهشگر حوزه اقتصاد بین‌الملل

با روی کار آمدن دولت سیزدهم شاهدیم که ظرفیت‌های دیپلماسی اقتصادی کشور در وزارت امور خارجه در حوزه معاونت دیپلماسی اقتصادی در حال گسترش است و این معاونت بیشتر تمرکز خود را بر سیاست همسایگی و فعال کردن ظرفیت‌های ژئواکونومیک منطقه‌ای گسترش داده است. ما با دو همسایه به صورت شرقی و یک همسایه به صورت شمالی مواجه هستیم. در شمال با روسیه و در شرق با افغانســـتان و پاکستان مواجه هستیم که این دو کشور تقریبا از اواخر ســـال ۹۸ تا اوایل ۹۹ در حال رفتن به فاز بحران بوده و در ماه‌های اخیر دچار بحران شده‌اند. حکومت افغانستان از اشرف غنی به طالبان رسید و پاکستان هم دیدیم که از ناآرامی‌ها بی‌نصیب نماند. اما در بخش همسایه شمالی(روسیه) با ثبات بیشتری مواجه هستیم و این ثبات به دلیل عوامل مختلفی از جمله شخصیت کاریزماتیک رهبری در این کشور است.

بحثی که وجود دارد این است که ما دو نگاه متفاوت به این سه کشور داریم. به همسایگان شرقی مثل افغانستان و پاکستان به عنوان بازیگران اقتصادی نگاه می‌کنیم که دیگر قابلیت چانه زنی سیاسی برای ما ندارند اما به همسایه شمالی‌مان یعنی روسیه به عنوان یک همسایه سیاسی و اقتصادی می‌نگریم و نگاه کاملا دو جانبه‌ای به این کشور داریم که میتوانیم از ابزار چانه‌زنی سیاســـی آن در بحث مذاکرات با غرب استفاده کنیم و از ظرفیت‌های تعاملات اقتصادی با این کشور برای ثبات در اقتصاد سیاسی خود بهره ببریم.

تا قبل از اینکه کشورهای همسایه ما با بحران‌ها و مسائل سیاسی مواجه شوند حجم تجارت خارجی ما در سال ۹۸ با افغانستان تقریبا ۲ میلیارد دلار، با روسیه ۱،۵ میلیارد دلار و با پاکستان هم حدود ۱،۵ میلیارد دلار بوده است.

در بازار افغانستان قبل از روی کار آمدن طالبان و در زمان اشرف غنی، استانداردهای آمریکایی و غربی حاکم بود که با ظرفیت‌های داخلی و صادرات کالاها در کشور همخوانی چندانی نداشت. در یک چنین شرایطی توانسته‌ایم چنین حجم تجارتی را با این کشور داشته باشیم.

اما حالا که در دو کشـــور افغانستان و پاکستان تغییر حکومت صورت گرفته و روسیه نیز درگیر جنگ اوکراین اســـت. ما چگونه می‌توانیم با این کشـــورها به مبادلات تجاری بپردازیم؟

در پاسخ به این پرسش باید تاکید کردکه ما در راستای دیپلماسی اقتصادی کشور نیاز به یک آمایش دیپلماسی اقتصادی داریم. آمایش دیپلماسی اقتصادی مفهومی است برگرفته شـــده از بحث‌هایی همچون آمایش نظامی و ... . آمایش نظامی به این معنا است که اگر دشمن شما، یک آرایش نظامی به سمت شما گرفت شما هم آرایش خنثی کننده آن را به خود بگیرید. اما آمایش دیپلماسی اقتصادی با یک تغییر مفهومی از آمایش نظامی جدا شده، اول اینکه ما باید به یک ظرفیت سنجی در داخل کشور برسیم و بعد بر اساس نیازهای همسایگانمان بتوانیم نیازهای خودمان را در همان سطح برطرف کنیم. پس در قدم اول باید در دیپلماسی اقتصادی خودمان یک وضعیت سنجی صورت گیرد که الان کجا هستیم و به کجا خواهیم رسید.

بعد از آن این مساله وجود دارد که ما در کشور افغانستان با مدیریت طالبان اولین کاری که میتوانیم داشته باشیم بحث اقتصاد دفاع است. بحث اقتصاد دفاع به این صورت اســـت که حالا که در کشور افغانستان حکومت از دست آمریکایی‌ها خارج شده اســـت جمهوری اسلامی با یک عمق راهبردی می‌تواند به بحث‌های دفاعی نفوذ کند و به صادرات کالاهای دفاعی خود بپردازد.

بحث بعدی این اســـت که ما می‌توانیم از افغانســـتان برای عبور از محدودیت‌های تحریمی خود استفاده کنیم. افغانســـتان یک کانال خوبی به نـــام دلار هرات دارد که بـــرای دور زدن تحریم‌ها ما مـــی توانیم با آنها همکاری داشته باشـــیم. موضوع بعدی اقتصاد کشـــاورزی است. اخباری شـــنیده می‌شـــود مبنی بر این که وزارت امور خارجه در معاونت دیپلماسی اقتصادی در پی کشت‌های فراسرزمینی رفته و اتفاقات خوبی هم در این حوزه در راه است که افغانســـتان هم یکی از مقاصد خوب ما در این زمینه می‌تواند قرار گیرد.

اما در تعامل با روسیه به دلیل اینکه این کشور یک بازیگر سیاسی نیز هست نوع نگاه‌مان به آن متفاوت می‌شود. ما در تعامل با روسیه یک نگاه دوجانبه را پیگیری می‌کنیم اما نکته‌ای که در تجارت جمهوری اسلامی با روس‌ها وجود دارد این است که جمهوری اسلامی ایران وضعیت سنجی درستی از بازار خود ندارد.

در دیپلماسی اقتصادی سه مسئله خیلی مهم است، اولا اینکه چه کالایی فرستاده شود، دوم اینکه پول تجارت ایران را چه کسی ضمانت می‌کند و سوم اینکه نحوه انتقال پول به چه صورتی اســـت. در تعامل با افغانستان و پاکستان مشکلات و محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها میتواند کمتر دست و پا گیر باشد.

در استان خراسان رضوی جذب سرمایه‌گذاران افغانی یک ضرورت اســـت. در حال حاضر کشورهای هم جوار مثل ترکیه، قطر و پاکستان به دنبال این هستند که بتوانند ســـرمایه گذاران افغانی را به خود جذب کنند و ما باید از فرصت پیش آمده استفاده کنیم.

فرصت احیای افغانستان مساله دیگری است که ضرورت دارد در دستور کار قرار گیرد، با توجه به شرایط فعلی که در افغانستان وجود دارد جمهوری اسلامی با یک بازیگری موثر و نتیجه‌بخش به دلیل اینکه نفوذ منطقه‌ایش افزایش یافته و طالبان هم توان مقابله با ایران را ندارد می‌تواند با ابزارهایی همچون هیدروپلیتیک و اقتصاد دفاع، آمایش صنعتی و احیای صنایع افغانستان را بر عهده بگیرد و بتواند از توان فنی مهندسی خودش آن جا استفاده کند. چون در تعامل با افغانستان تحریم‌ها و انتقال پول با چالش‌های کمتری مواجه است. در حال حاضر منطقه غرب آسیا و خاورمیانه از تحولاتی همچون بهار عربی، بیداری اسلامی و مبارزه با تروریســـم گذر کرده و دوران به اصطلاح سازندگی در منطقه پیش آمده است. در دوران سازندگی بحث اقتصاد پررنگ می‌شود و کشـــورهایی که توان سازندگی بالایی داشته باشند می توانند به بازیگران مهمی تبدیل شوند. الان ما این کار را در عراق، سوریه و لبنان انجام می‌دهیم و باید این کار را بتوانیم در کشـــورهایی مثل افغانستان و پاکستان هم انجام بدهیم.

با توجه به اتفاقات اخیری که در نظم نوین منطقه‌ای رخ می‌دهد این انتظار می‌رود که ایران و ترکیه به عنوان دو بازیگر اقتصادی نوظهور چه در منطقه و چه در فرامنطقه به بازیگری فعال بپردازند. از این رو هرچقدر ایران روابط خود را از منظر سیاسی و اقتصادی با ترکیه قوی تر کند می‌تواند بازیگرانی که همکاران اقتصادی ترکیه بودند را به همکاری با خود ترغیب کند.

چشم‌انداز روابط اقتصادی ایران و افغانستان

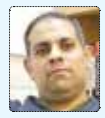

امین رضایی‌نژاد
کارشناس مسائل منطقه اوراسیا

در سال جاری حجم صادرات کالا و خدمات از ایران به مقصد افغانستان حدود ۳۰درصد نسبت به میزان مشابه در سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است. صادراتی که در سال مالی ۱۳۹۹ به حدود ۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار رسیده بود. رقمی که حدود ۴۰درصد حجم بازار صادرات به افغانستان را تشکیل می‌داد. اما پس از تسلط طالبان بر کابل، ارتباط تجاری از طریق مرزهای جمهوری اسلامی ایران با این کشور عملاً به مدت ۳ ماه قطع شده بود که این امر بر میزان مناسبات تجاری میان دو کشور تأثیرات عمیقی گذاشته و منجر به کاهش حدود ۳۰ درصدی صادرات به افغانستان شد. این مقدمه کوتاه سؤال مهمی را پیش روی ما قرار می‌دهد. اینکه آیا کاهش یک سومی صادرات به افغانستان که به زبانی دیگر به معنای کاهش ۳۰ درصدی بهره‌مندی مستقیم اقتصادی جمهوری اسلامی ایران از همسایگی با افغانستان است، جبران خواهد شد؟ عوارض همسایگی با افغانستان برای ایران کم نبوده و بیش از ۴۰ دهه است که فارغ از عبارت پرطمطراق سهم ۴۰ درصدی از بازار افغانستان، ایران در حال پرداخت هزینه همسایگی است. در نتیجه بازگشت به نقطه سال ۱۳۹۹ نه تنها ایده‌آل نبوده بلکه به نظر می‌رسد صرفاً آغاز راه است. معمولاً بازگشت امارت اسلامی افغانستان به قدرت و آشفتگی سیاسی و امنیتی حاصل از آن در افغانستان که منجر به سقوط ارزش پول ملی و عدم ثبات اقتصادی شده است به عنوان عامل اصلی کاهش حجم مبادلات تجاری میان طرفین - البته به بیان واضح‌تر یک‌طرفه و از ایران به افغانستان- بیان می‌شود. اما به نظر می‌رسد نگاه دقیق‌تر به این پدیده می‌تواند کلید حل معما باشد. کشور افغانستان به دلیل بحران چند دهه‌ای و ضعف‌های زیرساختی یک کشور عمدتاً وارد کننده کالا و خدمات است و برای اینکه بتواند بهره‌مندی جمعیت فقیر خود از این کالا و خدمات را تضمین کند، معمولاً عوارض گمرکی بسیاری پایینی را برای صادرکنندگان به این کشور لحاظ می‌کند. از سویی بخش قابل توجهی از پول دریافت این کالا و خدمات از سرمایه‌گذاری کشورهای صادرکننده در افغانستان و صادرات مواد خام افغانستان توسط آنان تأمین می‌شود. در نتیجه بخشی از رقابت میان کشورهای صادرکننده به افغانستان در حوزه «سرمایه‌گذاری در» و «صادرات از» افغانستان تعریف می‌شود. پس از خروج ایالات‌متحده از افغانستان و روی کار آمدن امارت اسلامی در این کشور، فصل جدیدی از رقابت میان همسایگان برای حضور در بازار حدود ۷ میلیارد دلاری صادرات به افغانستان باز شده است. درست در زمانی که فضای روانی جامعه ایران به شدت در هراس از روی کار آمدن طالبان به سر می‌برد و دوقطبی سطح پایین و غیرحرفه‌ای کابل-پنجشیر حتی بر قدرت تصمیم‌گیری دستگاه سیاست خارجی ما سایه افکنده بود، تجار و سرمایه‌گذاران ایرانی نیز، متأثر از این فضا در حال خروج عجولانه و دستپاچه از افغانستان بودند. در نتیجه این اشتباه راهبردی کشورهای ترکیه، پاکستان، امارات متحده عربی و بیشتر از همه، چین، در حال تشویق سرمایه‌گذاران خود به حضور در افغانستان بودند. ترکیه، پاکستان و چین به اعطای وام‌های سنگین به صنایع داخلی افغانستان، در حال پیشروی در بازار این کشور هستند. ترکیه حتی برای ساخت فرودگاه در افغانستان، به امارت اسلامی تعهداتی داده است و اکنون بیش از ۱۶۰ شرکت ترکیه‌ای این کشور فعال هستند. اسلام‌آباد علیرغم تمامی ژست‌های اخلاقی‌اش در مقابل تحولات افغانستان، در حوزه توسعه زیرساخت‌های مرتبط با تولید و توزیع نیروی الکتریکی در افغانستان ورود جدی کرده است و امارات متحده عربی نیز احتمالاً امنیت فرودگاه کابل را در دست خواهد گرفت و فصل جدیدی از حضور در این کشور و صادرات خدمات به افغانستان را رقم خواهد زد. چین نیز از کمک ۸ میلیون دلاری به زلزله‌زدگان گرفته تا بازگشت به میدان مس عینک و حضور فعال شرکت‌های نفتی و استخراج زغال‌سنگ، در حال ربودن گوی سبقت از ایرانی است که روزگاری حدود ۳ میلیارد دلار صادرات به افغانستان داشت. فارغ از اشتباه راهبردی فوق در حوزه ظرفیت‌های صادراتی جمهوری اسلامی ایران و با کمال احترام به صادرکننده ایرانی باید به این نکته دردآور اشاره کرد بخش زیادی از رابطه تجاری ایران با افغانستان مدیون نظام بیمار پرداخت یارانه غیرمستقیم دولت‌های ایران به شرکت‌ها و صنایع بوده است. کالای ایرانی که با یارانه شهروند ایرانی تولید می‌شد به افغانستان رفته و به دلیل بهره‌مندی از این موهبت «دولت دادی»! اجازه رقابت با دیگر صادرکنندگان را به خود نمی‌داد. زیرا محصولات مبتنی بر دانه‌های روغنی، گندم، صنایع لبنی و دارویی، همگی به راحتی به افغانستان رفته و بی‌رقیب به فروش می‌رسیدند. اما اکنون به اصلاح نظام پرداخت یارانه در کشور عملاً این مزیت اقتصادی از بسیاری از محصولات ایرانی حذف شده است و اخباری که از بازار افغانستان به گوش می‌رسد خبر از کاهش تقاضا برای کالای ایرانی به دلیل گران بودن آن می‌دهند. موضوعات مطرح شده در بالا حتی میزان توان چانه‌زنی دستگاه دیپلماسی برای بازگشت ایران به جایگاه گذشته در زمینه صادرات به افغانستان را کاهش داده است. در نتیجه به نظر می‌رسد اکنون جمهوری اسلامی ایران باید به گونه دیگری از مزیت همسایگی با افغانستان بهره ببرد. اشاره من در اینجا به حوزه ترانزیت کالا و خدمات است. خروج ایالات‌متحده از افغانستان در قابی بزرگ‌تر نشان از تغییرات ژئوپلیتیکی در منطقه آسیای میانه و غرب آسیا داده است که با توجه به روندهای فعلی به نظر نمی‌رسد نیازی به توضیح داشته باشد. اما روند تغییرات نشان می‌دهد که می‌توان به جای رقابت در حوزه‌هایی که به‌طور طبیعی قابلیت رقابت در آن‌ها را نداریم (منظور کیفیت محصولات ایرانی به نسبت قیمت آن‌ها در شرایط فعلی است) باید با کارت ترانزیت در منطقه، تلاش کنیم جایگاه پیشین خود در افغانستان را بازیابیم. راه برای بازگشت به مدل پیشین تجارت با افغانستان تقریباً بسته است و باید تصمیم‌گیران ایرانی در سطحی کلان طرحی نو دراندازند. در غیر این صورت باید شاهد افزایش ضریب تقسیم «عوارض همسایگی» با افغانستان بر «بهره‌مندی از همسایگی» با این کشور باشیم.

«دنیای اقتصاد» کاهش صادرات به افغانستان و را

توسعه اقتصادی

نایب رئیس اتاق مشهد: توسعه روابط اقتصادی ب

صدیقه نژادقربان
■ خبرنگار

دنیای اقتصاد: روابط اقتصادی و تجاری ایرا طول ادوار از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده به‌شمار می‌رفته است؛ زیرا کشورهای افغانستان و ایران، اقتصادی از همدیگر تأثیر می‌پذیرند. اگرچه جریانات سیاس افغانستان صرفا براساس مسائل سیاسی تعریف نمی‌شود ب همکاری‌ها، اهداف و منافع مشترک قابل‌دسترس را پیش‌بین مستلزم به کار گرفتن راهبردهای مختلف است و تنوع صادر برقراری نسبی توازن تجاری و سرمایه‌گذاری، حضور سرما توسعه و تعمیق روابط اقتصادی نقش ارزنده‌ای دارد.

در تمام سال‌های اخیر افغانستان در جرگه ۵ مقصد صادراتی ایران بود، اما با ورود طالبان در سال ۱۴۰۰، صادرات به افغانستان به‌شدت کاهش یافت. البته این کاهش صادرات از سال ۱۳۹۹ به‌دلیل تحریم‌های وارد شده علیه ایران آغاز شده بود و با استقرار دولت طالبان به حداقل رسید. آمارها نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۷ میزان صادرات ایران به افغانستان نزدیک به ۳ میلیارد دلار بود، اما با با تداوم تحریم‌های ایران، این رقم در سال ۱۳۹۹ به ۱/۷ میلیارد دلار کاهش یافت و در سال ۱۴۰۰ و به بعد نیز این روند کاهشی ادامه پیدا کرد.

نکته مهم قابل توجه این است که کاهش تعاملات اقتصادی بین دو کشور صرفا به‌دلیل حضور طالبان کاهش نیافته بلکه متغیرهای مختلفی همچون تحریم‌های ایران، حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و گران‌تر شدن تولیدات ایرانی و ظهور رقبای جدی همچون چین و پاکستان تاثیرگذار بوده است. اما نمی توان بروز تحولات سیاسی در افغانستان و از بین رفتن سرمایه مردم را نادیده گرفت.

کارشناسان و مسئولان بخش دولتی و خصوصی نیز از جنبه‌های گوناگون به بررسی چشم‌انداز تعاملات اقتصادی می‌پردازند و آن را در ابعاد مختلف داخلی و خارجی مورد ارزیابی قرار می‌دهند. «دنیای اقتصاد» در گفتگویی با برخی از مقامات بخش دولتی و خصوصی به بررسی دلایل کاهش صادرات به افغانستان و راهکارهای توسعه تعاملات اقتصادی پرداخته است.

در این راستا، محمدعلی امیر فخریان، رئیس اداره بازرگانی خارجی سازمان صمت بر ضرورت گسترش فوری مراودات اقتصادی با افغانستان تاکید می‌کند و می گوید: «مشکلات ایجاد شده در روابط تجاری دو کشور پس از روی کار آمدن امارت اسلامی افغانستان، به دلیل شرایط خاص ایجاد شده از جمله فرار سرمایه و کاهش فعالیت تجار و بازرگانان افغانستانی و تضعیف بنیه مالی مردم افغانستان ، موجب کاهش شدید صادرات به این کشور شده است.»

امیر فخریان می‌گوید: «در این راستا سازمان توسعه تجارت ایران و نماینده ویژه رئیس جمهور در امور افغانستان تلاش‌های گسترده‌ای را به منظور برگشت مراودات تجاری به دوران قبل از روی کار آمدن دولت جدید افغانستان انجام داده و در حال رایزنی در این خصوص می باشند. ازجمله انجام امور گمرکی بدون تشریفات به میزان ۴۰۰ دلار به ازای هر کارت مرزنشینی و تلاش به منظور تسهیل امور تجارت در مرزهای مشترک و نیز صدور موافقت اصولی ایجاد مرکز تجاری ایران در کابل افغانستان که مرکز نمایشگاه و بازاریابی کالاهای ایرانی در بازار افغانستان است.»

دیگر تدابیری که امیرفخریان برای توسعه روابط تجاری با طالبان به آن اشاره می‌کند از این قرار است: «تعیین تکلیف شرایط و تکمیل راه آهن خواف-هرات نیز در این راستا در حال پیگیری است تا از این طریق امکان کاهش هزینه‌ها موجب تقویت ترانزیت از طریق هند ، بندر چابهار به افغانستان گردد. از سوی دیگر صادرات محصولات معتبر از طریق خطوط ریلی و نیز واردات مواد معدنی در قالب تهاتر صادرات محصولات دارویی و غذایی در قبال واردات مواد معدنی در دستور کار و برنامه‌ریزی مسئولان کشوری و استانی است.»

■ امیر فخریان: سازمان توسعه تجارت ایران و نماینده ویژه رئیس جمهور در امور افغانستان تلاش‌های گسترده‌ای را به منظور برگشت مراودات تجاری به دوران قبل از روی کار آمدن دولت جدید افغانستان انجام داده و در حال رایزنی در این خصوص می باشند

سید هادی نبی‌زاده، رئیس اتاق مشترک ایران و افغانستان شعبه مشهد، دلایل کاهش صادرات به افغانستان و تعاملات اقتصادی دو کشور را به روی کار آمدن طالبان نسبت می‌دهد و آن را تنها عامل این کاهش می‌داند. نبی‌زاده در اینباره می‌گوید: «پس از اینکه حکومت طالبان در افغانستان سر کار آمد، وضعیت اقتصادی بسیار ضعیفی را بر این کشور حاکم کرد و در مقابل صادرات ماهم حدود ۴۰ درصد افت داشته است و این رکود تاکنون ادامه پیدا کرده و در سال ۱۴۰۱ نیز این افت صادرات حتی بیشتر شده است. این موضوعات به مشکلات اقتصادی که در خود افغانستان وجود دارد، برمی‌گردد.» وی نبود سرمایه و نیامدن سرمایه‌گذار را یکی از عوامل مهم این مشکلات اقتصادی در دولت طالبان می‌داند، چرا که تا پیش از این کارشناسان آمریکایی و پول آنها در افغانستان در گردش بود که در حال حاضر این اتفاق نمی‌افتد.

نبی‌زاده در ادامه به تدابیری که در راستای توسعه تعاملات اقتصادی با افغانستان می‌تواند ایجاد شود اشاره می‌کند و می‌گوید: «در این وضعیت روابط اقتصادی با ایران هم محدود شده است. اگرچه طی یک سال اخیر نماینده دولت همچون کاظمی قمی با هیات‌های مختلف در قالب گروه های سیاسی و اقتصادی از ایران به افغانستان سفر کردند و همچنین هیات‌های از افغانستان به ایران آمدند و مذاکراتی انجام شد، اما تاکنون تاثیر چندانی را شاهد نبودیم.

براساس این گفتگوها محور همکاری دو کشور می‌تواند درباره مسائلی در راستای اجرای زیرساخت‌ها در افغانستان، استخراج معادن، مکانیزه کردن کشاورزی و خدمات فنی و مهندسی باشد. از طرفی هم، می‌توان تراز تجاری به ایران را زیاد کنیم. در همین راستا باید سیاست‌گذاری کلانی برای وارد کردن کالا و افزایش فعالیت‌های اقتصادی و تجاری صورت بگیرد.»

در مقابل، محمدحسین روشنک، رئیس کمیسیون تجارت اتاق مشهد، دلیل اصلی کاهش صادرات را افزایش قیمت کالا در داخل ایران می‌داند و معتقد است، هیچ راهکاری برای رکود صادرات به جز ایجاد رقابت وجود ندارد، روشنک ادامه می‌دهد: « تنها راه صادرات به افغانستان و در مجموع به هر کشوری، فراهم کردن ایجاد رقابت بین کالاهای تولیدی خودمان و تولیدی کشورهای دیگر است. اما با افزایش قیمت کالاهای ایرانی امکان رقابت از بین رفت. گرانی کالا دلیل کاهش صادرات و از دست دادن رقابت برای کالاهای جمهوری اسلامی است و باقی دلایلی که ذکر می شود، نمی‌تواند دلیل اصلی این کاهش چشمگیر باید.»

رئیس کمیسیون تجارت اتاق برای اثبات سخنان اش می‌گوید: « اگر جنسی قبل از ۱۴۰۰ در حدود ۱۰۰ تومان بود اکنون افزایش چشمگیری داشته و به ۱۵۰ تا ۲۰۰ تومان رسیده است. در داخل کشور مردم مجبور به خرید این اجناس گران شده هستند اما دیگر کشورها مجبور به خرید کالاهای ایرانی به هر قیمتی نیستند، از این رو، افغانستان از پاکستان و دیگر کشورها کالا وارد می‌کند. »

روشنک به دلیل اصلی گرانی کالاها اشاره می‌کند : « باید دید

...ه‌های توسعه تعاملات اقتصادی را بررسی می کند

... ضمانت امنیتی

...ا افغانستان، از جنبه امنیتی برای ایران مهم است

...ان و افغانستان به دلیل همسایگی و اشتراکات بسیار در ... و افغانستان طی دو دهه اخیر یکی از شرکای تجاری ایران ... با قرار گرفتن در یک حوزه‌ی جغرافیایی، از منظر تعاملات ... نقش مهمی در روابط دو کشور دارد اما؛ روابط ایران و ...لکه با گسترش تعاملات اقتصادی، می توانند سطحی از ...نی کنند. تحقق منافع هر دو کشور از راه تعاملات اقتصادی، ...رات ایران و واردات کالاهای موردنیاز از افغانستان به‌منظور ...به‌داران ایرانی در افغانستان، در افزایش وابستگی متقابل،

چرا کالا در ایران گران شده است و باید علت آن را در حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی جست. زیرا قبل از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، کالاهایی که به نوعی از یارانه پنهان ارز ترجیحی استفاده می‌کردند، به افغانستان و دیگر کشورها صادر می‌شد. اما اکنون این امر متوقف شده و منجر به عدم صادرات شده است. در واقع علت را باید در خودمان و نرخ کالاها جستجو کنیم.»

● متغیرهای داخلی و خارجی تاثیرگذار در کاهش صادرات

محمود سیادت، مشاور رئیس اتاق ایران در امور افغانستان هم در گفتگو با «دنیای اقتصاد»، کاهش صادرات به افغانستان را در ابعاد مختلف داخلی و خارجی مهم ارزیابی می‌کند و راهکارهای توسعه تعاملات اقتصادی را در گرو حل چالش‌های داخلی و خارجی می‌داند: «درباره دلایل کاهش صادرات ایران به افغانستان، یک دلیل عمده داخلی داریم که در این اواخر اتفاق افتاد و آن حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی است که به افزایش قیمت بسیاری از کالاهای صادراتی منجر شد. همچنین اضافه شدن هزینه‌های حمل و نقل که عمدتا به کاهش تقاضا و صادرات طرف افغانستانی و هر طرف خارجی دیگری منتهی شده است. اما دلایل اصلی این کاهش صادرات را باید در خود افغانستان باتوجه به تغییرات سیاستی و حاکمیتی جدید در این کشور جستجو کرد. حضور طالبان باتوجه به ذهنیتی که دنیا و مردم افغانستان از حکومت ۲۰ سال قبل طالبان و سختگیری‌ها و رفتارهای خاص آن‌ها دارند، باعث شد بسیاری از سرمایه داران و سرمایه‌گذاران افغانی و همچنین قریب به اتفاق سفارتخانه‌های خارجی و گروه‌های مردم نهاد خارجی و سازمان‌های کمک‌کننده و امدادی، حمایت‌ها و سرمایه‌های خود را از افغانستان خارج کنند. بیش از هزار سازمان در افغانستان فعالیت می‌کردند که عمدتا پول به این کشور تزریق و ایجاد اشتغال می کردند.

سیادت درباره میزان پول و سرمایه افغانستان در کشورهای دیگر می‌گوید: «قریب به ۱۰ میلیارد دلار سرمایه افغانستان که در بانکهای آمریکا نگهداری می شد از طریق دولت امریکا و غربی‌ها بلوکه شد و دسترسی افغانستان که کشور بسیار فقیری است به این سرمایه امکان‌پذیر نیست. عدد اعلام شده شاید بیش از بودجه سالانه افغانستان است. محدود شدن دسترسی ها باعث شد تا تزریق پول در جامعه به شدت کاهش یابد. از طرفی هم اخراج بسیاری از کارمندان دولت مخصوصا زنان که بخش زیادی از کارمندان دولت را تشکیل می‌دادند و همچنین بیکار شدن تعداد زیادی از نظامی‌ها و نیروهای امنیتی و انتظامی باعث شد که مردم افغانستان به فقری دچار شوند که نتیجه‌اش کاهش قدرت خرید است که این امر بر تامین و واردات کالا اثر گذاشته که بخشی از آن به ایران مربوط شده است.»

نایب رئیس اتاق خراسان رضوی درباره اقدامات و تدابیر لازم برای توسعه تعاملات اقتصادی با افغانستان می‌گوید: «از حالا به بعد باید به‌دنبال این باشیم که چه راه‌هایی برای بازگشت تعاملات وجود دارد، مخصوصا برای خراسان که در مقاطعی بیش از ۶۰ درصد صادراتش به مقصد افغانستان بوده است. در ابتدا باید تلاش کنیم با توجه به تحولات دیگری که در منطقه رخ داده، مخصوصا جنگ اوکراین و اثراتی که بر منطقه و جهان دارد بتوانیم در بازارهای جدیدی همچون آسیای میانه و روسیه، خودمان را تقویت کنیم و برخی از کالاهایی که برای افغانستان تولید می‌شدند را برای بازارهای جدید تجهیز کنیم. دوم اینکه باید یک کار مطالعاتی عمیق انجام شود. پس از این تغییر سیاسی بخشی از صحنه اقتصادی افغانستان هم دچار تغییر می‌شود، بازیگران جدیدی مثل چین، قطر، ترکیه و مخصوصا پاکستان که پررنگ تر از گذشته در این بازار حضور یافته‌اند. با توجه به این شرایط، باید خودمان را برای یک رقابت جدید حمایت و تجهیز کنیم.»

سیادت می‌افزاید: «هم دولت و هم بخش خصوصی و هم صاحبان تولید و تجارت باید خود را با شرایط جدید تطبیق بدهند و بر مشکلاتی که در این شرایط جدید حاکم است فائق بیایند. مسئولان باید نگاه جمعی و جهانی به افغانستان داشته باشند و ایران به تنهایی نه صلاح هست که حرکتی انجام بدهد و نه امکانش وجود دارد.

دنیا مشغول بررسی رفتار طالبان است و شرط و شروطی را برای به رسمیت شناختن آنها گذاشته و حتی پاکستان که حامی اصلی و تامین کننده منافع طالبان است این‌بار آن‌ها را خلاف دفعه قبل به رسمیت نشناخته است. همین روزها ما شاهد سمینار تاشکند بودیم که ۲۰ کشور جهان با طالبان مذاکره داشتند و احتمالا این روند به رسمیت شناختن طالبان منجر خواهد شد، زیرا عامل اصلی برای حذف طالبان دیده نمی‌شود. این احتمال وجود دارد که افغانستان در اختیار طالبان بماند اما دنیا و از جمله ایران در حال تلاش هستند تا طالبان را قائل به این کنند که همه اقوام و مذاهب و زنان را در حکومت شریک کرده و از تعصبات خاص نژادی و مذهبی و منطقه‌ای جلوگیری کنند. وی شرایط کنونی طالبان را در مقایسه با طالبان ۲۰ سال پیش متفاوت ارزیابی می‌کند و می‌گوید: « ما به دو سال زمان نیاز داریم تاوضعیت حکوت افغانستان تثبیت شده و در جهان به رسمت شناخته شود. در این شرایط بهتر است بخش خصوصی با دقت بیشتری اوضاع را رصد کند. وظیفه دولت در این وضعیت سنگین‌تر است و باید فضا را برای بخش خصوصی و صدور خدمات فنی و مهندسی برای تعامل با حاکمان افغانستان فراهم کند و امنیت را به شکلی تضمین کند تا سهم بازارمان حفظ شود.» مشاور رئیس اتاق ایران در امور افغانستان معتقد است توسعه روابط اقتصادی، از جنبه امنیتی برای ایران مهم است: « یکی از مهم‌ترین راه‌های اینکه شری از افغانستان به ایران نرسد، توسعه روابط اقتصادی است. توسعه روابط اقتصادی باید باتوجه به درنظر گرفتن تمامی ابعاد مسائل انسانی و همسایگی و هم نگاه اقتصادی و امنیتی تحقق پذیرد. از جمله کارهایی که می توان در این زمینه انجام داد می توان به ارائه خدمات فنی و مهندسی، تشکیل کنسرسیوم معدنی توسط شرکتهای بزرگ تامین و کشت فراسرزمینی اشاره کرد. بخش خصوصی و اتاق بازرگانی ایران در داخل افغانستان نیز اقداماتی را در نظر گرفته که براساس آن، شناسایی دقیق بازارها، رایزنی و ارائه مشورت به فعالان اقتصادی ایرانی و کار مطالعاتی و پژوهشی و پیگیری مشکلات مرزی از جانب اتاق ایران در مشهد مدنظر قرار داده شده است.»

■ سیادت:
قریب به ۱۰ میلیارد دلار سرمایه افغانستان که در بانکهای آمریکا نگهداری می شد از طریق دولت امریکا و غربی‌ها بلوکه شد و دسترسی افغانستان که کشور بسیار فقیری است به این سرمایه امکان‌پذیر نیست. عدد اعلام شده شاید بیش از بودجه سالانه افغانستان است

موانع توسعه اقتصاد افغانستان

فرزاد رمضانی بونش
کارشناس مسائل منطقه اوراسیا

بروز تحولات سیاسی در افغانستان و از دست رفتن سرمایه‌های مردم این کشور، منجر به کاهش چشمگیر صادرات کالا از ایران به افغانستان و افت تعاملات اقتصادی بین دو کشور در سال ۱۴۰۰ شد که در ابتدا باید نگاهی داشته باشیم به سال ۱۴۰۰ که یک سال سرنوشت ساز برای افغانستان بود. تغییرات سیاسی، اقتصادی و ژئوپلتیک، خروج آمریکا از افغانستان و تسلط طالبان بر این کشور از مهم‌ترین اتفاقات در دو سال اخیر برای افغانستان بوده است.

در آغاز بهار ۱۴۰۰، شمار حامیان طالبان در استان‌ها اندک اندک در حال افزایش بود و تا جایی پیش رفت که در تابستان به سقوط اکثر استان‌ها انجامید. طالبان توانست در نیمه تابستان بر کابل و اکثر مناطق افغانستان تسلط پیدا کند. اگرچه طالبان تلاش کرد قدرت نوینی در افغانستان ایجاد کند اما عدم شفافیت در رویکرد این گروه، منجر به پیامدهای بسیاری در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شد که پیامدهای اصلی آن بر اقتصاد افغانستان بروز و ظهور پیدا کرد.

تا پیش از روی کا آمدن طالبان، اقتصاد افغانستان در دو دهه اخیر با رشد چشمگیری همراه بود که در رشد روابط تجاری با همسایگان و کارآمدی تجارت موفقیت‌های را زیادی کسب کرد اما حضور مجدد طالبان، با ناامنی، فقر، بحران غذایی، مهاجرت داخلی و فرار به کشورهای همسایه به ویژه ایران مواجه شد که تاثیر بسیار گسترده آن بر وضعیت اقتصادی این کشور بود که به سقوط اقتصادی افغانستان منجر شد. سقوط اقتصادی افغانستان خود را درکاهش سرمایه، افزایش تحریم‌ها، بلوکه کردن منابع خارجی بانک‌ها نشان داد. سرمایه‌هایی که توسط آمریکا به افغانستان تخصیص داده شده بود و با تحریم‌های خاصی بر سرمایه‌های پولی و مالی در خارج از کشور مواجه شده است.

در کنار این مشکلات مالی و پولی، ناتوانی و عدم تخصص مقامات، شرکتهای خصوصی و تجار در کارهای اقتصادی منجر به قرار گرفتن اقتصاد این کشور در مسیر بحرانی شده که در نهایت به سقوط اقتصاد افغانستان منتهی شده است. همچنین کاهش ارزش پول ملی در کنار دیگر آیتم‌های اقتصادی بروز و ظهور پیدا می‌کند. بحران اقتصادی باعث کاهش قدرت سرانه این کشور شده و در تعاملات تجاری با دیگر کشورها تاثیر مستقیم داشته و واردات و صادرات با دیگر کشورها به‌ویژه ایران را که یکی از شرکای اصلی به‌شمار می‌رفت به‌شدت تحت تاثیر قرار داد. این امر، روابط ایران و افغانستان را در شرایط بسیار بدی قرار داده است.

ناتوانی و عدم تخصص رهبران طالبان در حوزه اقتصادی این بحران ها را دو چندان کرد و در حال حاضر آنچه که در اقتصاد افغانستان تداوم یافته، ناامنی، وقوع بحران های انسانی و اقتصادی و... است. به گونه‌ای که مقامات این کشور حتی نمی‌توانند اسکناس چاپ کنندکه این امر بر روی طرح‌های زیرساختی، کارخانه‌ها، خدمات و کشاورزی تاثیرات منفی گسترده‌ای گذاشته و عملا اقتصاد را در دور باطلی از بحران قرار داده است.

عوامل بسیاری بر سر راه اقتصاد این کشور قرار دارد که مسلما اگر نگاه ژئوپلتیکی و سیاسی داشته باشیم باید بر تداوم امنیتی بودن کشور، عدم توجه طالبان به دولت فراگیر، تداوم برخوردها از مناطق مرکزی تا شمالی تداوم قدرت‌یابی گروه‌های تندرو و تداوم بیکاری گسترده و اخراج افراد و مهاجرت به کشورهای همسایه و به‌ویژه به پاکستان اشاره کرد.

اقتصاد ضعیف و ناپایدار افغانستان باعث شده تا هرچقدر مصرف سرانه، تولید ناخالص داخلی و یا قدرت خرید کم باشد میزان تقاضا برای تولید کالا نیز کاهش پیدا کند که این امر در اقتصاد، تاثیر خود را می‌گذارد. در کنار تمامی این عوامل احتمال وقوع جنگ داخلی هم وجود دارد که این امر شرایط را برای افغانستان بدتر و سخت‌تر می‌کند.

اگرچه در جهت توسعه تعاملات اقتصادی ایران و افغانستان وعده‌هایی داده می‌شود و تسهیل شرایط اقتصادی در داخل افغانستان و افزایش تجارت با کشورهای همسایه مدنظر است اما نمی‌توان نگاه خوشبینانه‌ای به تغییر وضعیت موجود داشت، چرا که دولت طالبان هنوز در جامعه جهانی و نهادهای پولی و مالی جهان به رسمیت شناخته نشده است. این امر، وضعیت نابسامان اقتصادی افغانستان را افزایش می‌دهد و عملا قدرت خرید را کاهش و بحران غذایی در افغانستان را گسترش خواهد داد.

در حال حاضر افغانستان به جامعه‌ای بافقر مطلق بدل شده که ۹۰ درصد جامعه نیاز به کمکهای مالی توسط دیگر کشورها و بازیگران اصلی منطقه‌ای داشته باشند. اقتصاد افغانستان نمی‌تواند در شرایط عادی رشد کند و همچنین نمی‌تواند شاهد رشد روابط با دیگر کشورها و جهان باشد.

اگرچه مقامات طالبان به نوعی تلاش می‌کنند، جایگاه افغانستان را در ایران تغییر دهند اما عدم تخصص لازم و ناکارآمدی اقتصادی که اکنون در افغانستان حاکم است، شرایط را برای حکومت طالبان بدتر می‌کند. با این حال به نظر می‌رسد متغیرهای سیاسی، امنیتی و ژئوپلتیکی تاثیر متفاوتی بر اقتصاد افغانستان گذاشته است و نمی‌توان چشم انداز روشنی از اقتصاد ایران و افغانستان پیش‌بینی کرد، بلکه برعکس شاهد افت آن خواهیم بود. مگر اینکه شرایط ویژه‌ای همچون صلح در افغانستان، کاهش خطرجنگ فراگیر و سایر آیتم‌ها حاکم شود که می‌تواند بر روابط با کابل تاثیرگذار باشد.

تاریخچه تکایای مشهد از گذشته تا امروز بررسی شد

از تکیه تا حسینیه

ایسنا: یک خراسان‌پژوه با اشاره به اینکه در گذشته تکایا، اماکنی برای اسکان افرادی بوده است که شرایط مالی مناسبی نداشته‌اند، سیر تغییرات و کاربردهای گوناگون تکایا را تشریح کرد.

رضا سلیمان‌نوری درخصوص تکایای قدیمی مشهد و ویژگی‌های آن‌ها اظهار کرد: در حال حاضر هیچ تکیه‌ای در مشهد وجود ندارد، شاید نزدیک‌ترین عنوان به تکیه در مشهد را بتوان به حسینیه کرمانی‌ها نسبت داد. تکایا، الگوگرفته از صفه مسجدالنبی هستند و محلی برای اسکان اولیه در راه‌ماندگان و افراد ناتوان از نظر مالی است که پس از گذشت مدتی اهل تصوف و دراویش نیز به سبب وضع مالی نسبتا پایین خود به این حلقه اضافه شده و در این مجموعه‌ها ساکن شدند. وی اضافه کرد: در دوران آل‌بویه کارکرد جدیدی نیز به تکایا داده شد و بعضا مراسم مذهبی نیز در آن‌ها برگزار می‌شده که برگزاری این مراسم در دوران صفویه بسیار بیشتر شد. به گونه‌ای که تکایا مکانی برای برگزاری مراسم مذهبی به ویژه آیین‌هایی مانند عید غدیر، عید قربان، عید فطر، محرم و شب‌های قدر ماه رمضان بوده است.

در دوران قاجار به مرور زمان مناسک و آیین‌های عزاداری نمایشی مانند شبیه‌خوابی و تعزیه‌خوانی نیز بر کاربرد این اماکن افزوده شد. در این دوران تکایا در سه بخش زینبیه برای خانم‌ها، حسینیه برای آقایان و عباسیه مکانی برای اجرای عزاداری‌های نمایشی فعالیت داشته‌اند. حسینیه «کرمانی‌ها» و حسینیه «حوض محمدعلی‌خان» در کوچه ملا هاشم، تنها تکیه‌های مشهد هستند که در حال حاضر فضای کار نمایشی را به همین شکل دارند.

تکیه مددیان نیز قدیمی است و به عنوان تنها تکیه چوبی شناخته می‌شود، اما فضای فعلی آن شامل این تعریف سه‌گانه نیست. همانطور که فضای فعلی تکیه حوض محمدعلی‌خان نیز بیشتر حسینیه و عباسیه است و زینبیه در آن به چشم نمی‌خورد. اما در حسینیه کرمانی‌ها تقریبا هر سه فضا وجود دارد.

تکیه کرمانی‌ها هنوز حالت صفه‌ای دارد و معمولا بسیاری از افرادی که شرایط مالی مناسبی ندارند نیز در این مجموعه اسکان دارند. تکیه مددیان، خانوادگی و خاندانی است، تکیه حوض محمدعلی‌خان تکیه‌ای وقفی است و در روزهای عادی برای اسکان زائر اجاره داده می‌شود. این در صورتی است که حسینیه کرمانی‌ها اجاره داده نمی‌شود و افراد معمولا رایگان در این مکان سکونت پیدا می‌کنند. ویژگی دیگر حسینیه کرمانی‌ها مدفون شدن تعدادی از واقفان آن در این تکیه است. مهم‌ترین ویژگی تکیه مددیان، خاندانی بودن یا اسکلت چوبی آن است که همچنان حفظ شده است. فضای مربعی‌شکل بنا و وقف کامل بودن آن از ویژگی‌های تکیه حوض محمدعلی‌خان محسوب می‌شود.

این تکایا معمولا از طریق گروه‌های شبیه‌خوان و تعزیه‌خوان ارتباط داشته‌اند. با توجه به اینکه مشهد که مانند قم، شهر پرورش‌دهنده تعزیه‌خوان نبوده است، بنابراین گروه‌های شبیه‌خوان زیادی در مشهد فعالیت نداشته‌اند؛ لذا ممکن است گروه‌ها صبح در یک تکیه و شب در تکیه دیگری اجرا کنند و به تعبیری چنین ارتباطی میان تکایا ایجاد شود.

در برخی تکایا مراسم ادامه پیدا می‌کرد و تا ۱۳ محرم که به روایتی شهادت حضرت زین‌العابدین (ع) است، مراسم برگزار می‌شد. در این سه روز نیز عزاداری‌ها در ارتباط با داستان ورود اسرا به کوفه، بارگاه یزید و نحوه دفن شهدا و حضور امام سجاد در روند دفن شهدا بوده است.

واژه تکیه پس از سال‌های ۱۳۲۰ کمتر مورد استفاده قرار گرفته و حسینیه جایگزین آن شده است. در دوران رضاخان که برگزاری مراسم عزاداری ممنوع می‌شود، تعدادی از تعزیه‌خوان‌ها در تعزیه‌های مخفی فوت می‌کنند و آیین تعزیه‌خوانی کمتر به نسل بعد آموزش داده می‌شود؛ همین امر باعث می‌شود که بسیاری از تکایا تعطیل شده و کاربری دیگری پیدا کنند.

همچنین بسیاری از تکایای مشهد در طرح‌های نوسازی دهه دوم قرن گذشته تخریب شده‌اند و باتوجه به فضای مذهبی آن دوران، جایگزین این تکایا فضاهایی است که برای عزاداری آقایان ایجاد شده و با توجه به اینکه حسینیه قسمت مردانه تکایا بوده است و بیشتر برای سینه‌زنی و عزاداری مورد استفاده قرار می‌گرفته است، لذا حسینیه نامیده می‌شود و به تدریج این عنوان برای تمام فضاهای مسجدی عزاداری به کار می‌رود.

هم‌اندیشی مجازی با موضوع توسعه تجارت با قرقیزستان برگزار شد

تعمیر جاده تجارت تهران _ بیشکک

مهلا جیرفتی
■ خبرنگار

دنیای اقتصاد: به واسطه وجود اشتراکات فراوان تاریخی-فرهنگی میان ایران و قرقیزستان، این کشور در سال‌های پس از استقلال، همواره مشتاق همکاری با ایران در عرصه های مختلف بوده است. بخش خصوصی دو کشور نیز برای ارتقای سطح همکاری‌های اقتصادی در حوزه هایی همچون راهسازی، انرژی، خدمات فنی مهندسی، پزشکی و داروسازی مشتاق بوده اند. متاسفانه طی سال‌های اخیر به واسطه همه گیری کرونا، پروازهای مستقیم از قرقیزستان به ایران و بالعکس لغو و ارتباطات تجاری میان فعالان اقتصادی دو طرف به حداقل رسیده است. حالا اما مقامات به دنبال از سرگیری پرقوت ارتباطات بازرگانی مشترک هستند و بدین منظور دومین نمایشگاه جمهوری اسلامی ایران، شهریورماه امسال به همت فعالان اقتصادی خراسان رضوی در بیشکک برگزار می‌شود. برای تشریح موضوع هم وبیناری با عنوان «تقویت همکاری های تجاری ایران و قرقیزستان» هفته گذشته در مشهد برگزار شد و دستگاه های مختلف آخرین فعالیت های خود در این راستا را هم‌رسانی کردند.

● محصولات ایرانی مورد اقبال قرقیزها

رایزن بازرگانی سفارت قرقیزستان در این وبینار گفت: قرقیزستان و ایران دارای پیشینه فرهنگی، مذهبی مشترک هستند و در دیگر زمینه‌ها نیز اشتراکات فراوانی دارند که این مهم در جهت توسعه همکاری‌های میان دو کشور، امکانات و پتانسیل بی‌بدیلی ایجاد کرده است.

«ساگین بیک کوچکوربایف» اظهار کرد: محصولات ایرانی در بازار قرقیزستان با اقبال مناسبی رو به روست و برگزاری نمایشگاه ایران در قرقیزستان با هم‌افزایی سفارت ایران، فرصت منحصر به فردی برای توسعه همکاری‌های دو کشور در زمینه های متنوع ایجاد می کند.

وی اظهار امیدواری کرد: با تسریع در برداشته شدن برخی موانع موجود و همچنین اعطای تسهیلات بانکی و صدور ویزای فرودگاهی برای شهروندان ایرانی، همکاری های اقتصادی دو جانبه بیش از پیش افزایش یابد.

کوچکوربایف با اشاره به تلاش سفارتخانه‌های دو کشور برای ارتقای روابط دوستانه، برگزاری نمایشگاه ایران در قرقیزستان را فرصت مناسبی برای آشنایی تجار دو طرف با یکدیگر و در نتیجه توسعه روابط فی‌مابینی دانست.

● نقص بزرگ: عدم برقراری خطوط پروازی

سفیر جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان هم با اشاره به اینکه ایران از نخستین کشورهایی بود که استقلال قرقیزستان را پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به رسمیت شناخت و از همان دوره بین دو کشور روابطی صمیمانه برقرار و مراودات زیادی در سطوح مختلف انجام شد گفت: این روابط نشان دهنده قرار گرفتن اراده سیاسی دو کشور در مسیر گسترش هر چه بیشتر روابط دو جانبه است.

سعید خرازی گفت: طی دو دهه گذشته حضور تجار ایرانی به ویژه از مشهد در قرقیزستان همواره پر تعداد بوده، اما متاسفانه در سال‌های اخیر شاهد کمرنگ شدن حضور آنها بودیم.

وی پیش نیاز افزایش سطح تجارت دوجانبه را انجام اقداماتی برای تسهیل حضور مجدد شرکت ها و فعالان اقتصادی ایران در قرقیزستان دانست و افزود: برگزاری نمایشگاه اختصاصی، یقینا موثرترین گام برای آشنایی تجار دو کشور با یکدیگر، اطلاع از ظرفیت ها و آغاز همکاری است.

خرازی با بیان اینکه که قرقیزستان می‌تواند بسیاری از کالاهای خود را از ایران تامین کند، عنوان کرد: متاسفانه عدم برقراری خطوط پروازی بین دو کشور و همچنین برخی مشکلات دیگر، در سال های اخیر موجب خلا شناخت فی‌مابینی فعالان اقتصادی دو کشور شده است.

سفیر ایران در قرقیزستان اعلام کرد که مبادلات تجاری ما با قرقیزستان در سال‌های گذشته روند صعودی داشته و طبق آمار گمرک ایران تا پایان سال ۱۴۰۰، حجم مبادلات مشترک ۸۰ میلیون دلار بوده که بالاترین رقم طی سال‌های اخیر است. همچنین در کوتاه مدت امکان افزایش حجم مبادلات به ۲۰۰ میلیون دلار مهیاست که نیازمند عزم جدی و تلاش فعالان اقتصادی دو کشور است.

خرازی افزود: با امضای بیش از ۱۲۰ سند همکاری، یادداشت تفاهم و توافق‌نامه مشترک در زمینه های سرمایه گذاری، گمرکی و ... به عنوان اسناد پایه میان دو کشور، هم اکنون بیش از هر زمان دیگر بسترهای گسترش همکاری موجود است.

وی عنوان کرد: دولت سیزدهم نگاه ویژه‌ای به گسترش روابط با همسایگان و کشورهای پیرامونی دارد، چنان که عمده سفرهای خارجی رئیس‌جمهور تاکنون به این کشور ها بوده که نشان دهنده عزم دولت و پشتوانه مهمی برای همه بخش های اقتصادی خواهد بود.

خرازی تحولات منطقه، مناقشه اوکراین و تحریم‌هایی که علیه روسیه اعمال شده را نقطه عطفی در مبادلات تجاری کشورهای هم‌پیمان روسیه با ایران دانست و ادامه داد که اکنون ایران می‌تواند بهترین امکانات را برای صادرات و واردات کالا در اختیار کشورهای همسایه خود قرار دهد

■ سعید خرازی: در سفر استاندار استان «اوش» قرقیزستان به خراسان رضوی اشتراکات دو کشور مورد بررسی قرار گرفت، از واحد های صنعتی و کشاورزی مورد توجه طرف قرقیزی بازدید و توانمندی های ایران و خراسان رضوی در این حوزه باز گو شد

و کشـــورهای آســـیای مرکزی نیز بیش از هر زمان دیگر می توانند نیازهایشـــان، اعم از مواد خوراکی، نوشیدنی، لوازم پلاستیکی، پوشاک، اقلام بهداشتی درمانی و ... را با قیمت و کیفیت مناسب از تولیدات ایرانی تامین کنند.

ســـفیر ایران در قرقیزستان خاطرنشان کرد: یکی از دیگـــر موضوعات مورد توجه قرقیزســـتان، ایجاد و تقویت کریدور ریلی بندعباس - اوش اســـت که در آینـــده با احداث راه آهن چین، قرقیزســـتان و ازبکســـتان، می‌توان کالا را از طریق بندر عباس به چیـــن صادر و بالعکس وارد کرد؛ از این رو معتقدیم در حال حاضر قرقیزستان می تواند نقش پایلوت را در این حوزه اقتصادی – مبادلاتی ایفا کند.

● تشویق به سرمایه گذاری در قرقیزستان

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی هم در این جلســـه با اشاره به رویکرد فعال دولت ســـیزدهم در توســـعه حداکثری ارتباطات با همسایگان و کشورهای منطقه، برگزاری نمایشگاه ایران در قرقیزســـتان را حائز اهمیت بالایی دانست و اظهار کرد: در ســـفر اســـتاندار اســـتان «اوش» قرقیزســـتان به خراسان رضوی نیز اشتراکات مورد بررسی قرار گرفت، از واحد های صنعتی و کشاورزی مورد توجـــه طرف قرقیزی بازدید و توانمندی های ایران و خراسان رضوی در این حوزه بازگو شد.

ابوالفضل چمندی گفت: ۷۰ الی ۷۵ درصد مراودات تجاری ایران و قرقیزستان مربوط به خراسان رضوی است که این امر گویای اهمیت فعالیت تجار و فعالان اقتصادی استان، همچنین ضرورت برگزاری نمایشگاه قرقیزستان در ایجاد آشنایی بخش خصوصی و فعالان اقتصادی ما با فرصت های ســـرمایه گذاری در این کشور است تا متقاضیان را به سرمایه گذاری در این کشور تشویق نماییم.

● صدور بدون محدودیت ویزای فرودگاهی برای اتباع قرقیزستان

سفیر و مدیرکل دفتر نمایندگی وزارت امور خارجه در شـــمال و شرق کشور هم در این وبینار گفت: در نمایشـــگاه شـــهریور ماه در قرقیزستان، تنها گوشه ای از قابلیت های جمهوری اســـلامی ایران نمایش گذاشته می‌شود.

محمد بهشتی منفرد با تاکید بر لزوم تلاش همه نهادهای دولتی و بخش خصوصی برای توسعه بیش از پیش مراودات تجاری با قرقیزستان از طریق ایجاد یک ساختار منسجم و رسمی، اظهار امیدواری کرد: توافق های انجام شـــده بین اتاق های بازرگانی دو کشور در سال گذشته مبنی بر ایجاد کمیته مشترک اتاق های دوکشـــور هرچه زودتر عملیاتی و زمینه افزایش حجم مبادلات بازرگانی فراهم شود.

مشـــاور وزیر امور خارجه تصریح کرد: با توجه به حجم قابل توجه مبادلات با قرقیزســـتان از طریق خراسان رضوی، پیشـــنهاد می کنیم اتاق مشترک در مشهد مقدس استقرار یابد، همچنین اکنون در فرودگاه شهید هاشمی نژاد و فرودگاه امام خمینی ویزای فرودگاهی برای اتباع قرقیزستان بدون هیچ محدودیتی صادر می‌شود و دفتر وزارت خارجه نیز برای حمایت همه جانبه از فعالان اقتصادی متقاضی اعلام آمادگی می کند.

● قرقیزستان؛ تنها عضو تجارت جهانی در منطقه

رییس کمیســـیون تجارت اتاق بازرگانی خراسان رضوی با اشاره به برگزاری جلسه کمیته هماهنگی تشکیل اتاق مشـــترک ایران و قرقیزستان در اتاق بازرگانی ایران، اعلام کرد: در خراســـان رضوی هم اکنون دو اتاق مشترک با تاجیکستان و ترکمنستان مســـتقر اســـت و امیدواریم بتوانیم بـــا فعال کردن بازرگانان خراسانی اتاق مشترک ایران و قرقیزستان را هم در مشهد مستقر کنیم.

«محمدحسین روشنک» با بیان اینکه قرقیزستان اکنـــون در مرکز توجهات تجاری ما قرار دارد و این تمایل دو جانبه است، تصریح کرد: قرقیزستان تنها کشور در منطقه و آسیای میانه است که عضو سازمان تجارت جهانی است که در نتیجه تجارت منطقه‌ای با این کشور مزایای ویژه‌ای به ارمغان خواهد آورد.

مدیرعامل نمایشـــگاه بین المللی مشـــهد هم در این جلســـه حضور داشت و گفت: دومین نمایشگاه اختصاصـــی جمهوری اســـلامی ایـــران ۲۰ الی ۲۳ شهریورماه ســـال جاری در بیشـــکک قرقیزستان برگزار می شود.

سعید صیفی افزود: اقدامات عملیاتی برگزاری این نمایشـــگاه از بهار امسال با هماهنگی سفارت ایران، اتـــاق بازرگانی و بازدید از محل برگزاری آغاز شـــد و برنامـــه های جانبی همچـــون برگزاری همایش و نشســـت مشترک فعالان اقتصادی دو کشور، بازدید از واحد های تولیدی و صنعتی کشور قرقیزستان نیز پیش بینی شده است.

صیفی عنوان کرد: نمایشگاه بین‌المللی مشهد برای نخستین بار در سال ۱۳۸۵، نمایشگاه کالای ایرانی را در اســـتادیوم ورزشی شهر بیشکک قرقیزستان با حضور ۳۳ شـــرکت در حوزه های مختلف بازرگانی، کشـــاورزی، ســـاختمانی، مواد آرایشی و بهداشتی، مبلمان و ادوات کشـــاورزی، برگزار و در ســـال ۸۶ نیز هیاتی تجاری، شـــامل ۱۴ نفر از تولیدکنندگان و صادرکنندگان کشور به قرقیزستان اعزام شدند.

■ ساگین بیک کوچکوربایف: محصولات ایرانی در بازار قرقیزستان با اقبال مناسبی روبه روست و برگزاری نمایشگاه ایران در قرقیزستان با هم‌افزایی سفارت ایران، فرصت منحصر به فردی برای توسعه همکاری‌های دو کشور در زمینه های متنوع ایجاد می کند

پنجمین حادثه در طول یک ماه در فرودگاه هاشمی‌نژاد مشهد ثبت شد

سریال ترکیدن لاستیک در فرودگاه مشهد

دنیای اقتصاد – مشـــهد: پنجمین حادثه در فرودگاه مشهد از هشتم تیرماه گذشته با ترکیدن لاستیک دیگـــری از یـــک بوئینـــگ ۷۳۷ هواپیمایی سپهران به وقوع پیوست. در حادثه اخیر که خوشـــبختانه به کسی آسیب نرســـید، پرواز آبادان به مشهد صبح شنبه ۱۵ مردادماه هنگام فرود دچار حادثه شـــد که با بلند شدن دود از ارابه فرود هواپیما، موضـــوع از طریق بـــرج مراقبت به خلبان اطلاع داده شد.

دومین مورد از این حادثه در حالی رخ داد که پرواز دیگری از هواپیمایی سپهران هم یازدهم مردادماه امسال از مبدا تهران بـــا ترکیدگی هر دو چرخ عقبی هنـــگام فرود به زمین نشست و گمانی زنی درباره اشکال باند فرودگاه شـــهید هاشـــمی‌نژاد مشهد را به وجود آورد. اما در همان زمان فرشید گلیج، معاون عملیات فرودگاهی شـــرکت فرودگاه‌ها در جریان بازدید از فرودگاه مشـــهد و جلســـه بررســـی حادثه هواپیمایی سپهران گفته بود که اشکال از باند فرودگاه نیست و این باند «مشکل خاصی» ندارد.

مدیرکل دفتر بررســـی سوانح و حوادث سازمان هواپیمایی کشوری هم در این جلســـه گفته بود «این نقص فنـــی به نگهـــداری و تعمیر هواپیما بر می‌گـــردد و ارتباطی با فرودگاه ندارد» اما این توضیحات در حالی توسط مسئول بررسی سوانح سازمان هواپیمایی ارائه شدند که به گزارش تسنیم، دفتر بررسی سوانح و حوادث سازمان هواپیمایی کشوری در گزارشـــی ترکیـــدن لاســـتیک هواپیماهـــا در فرودگاه مشـــهد را مورد بررســـی قـــرار داده بود و در بخشـــی از این گزارش با اشاره به این‌که «فرودگاه مشهد تاکنون برابر الزامات جدیـــد مقررات فرودگاهی ســـازمان هواپیمایی کشوری موفق به دریافت گواهینامـــه فرودگاهی نشده» از اشکال در باند فرود خبر داده بود.

چند روز قبـــل از این حادثه هم هواپیمایی که قصد پرواز از مشهد بـــه نجف در عراق را داشـــت، پس از برخاســـتن به دلیل «ترکیدگی لاســـتیک چرخ» مجبور بازگشت و فرود اضطراری در فرودگاه هاشمی نژاد مشهد شده بود و یکم مردادماه هم هواپیمای دیگری که قصد پرواز از مشهد به یزد را داشت، پس از آغاز پرواز به دلیل «ترکیدگی لاستیک» با درخواست فرود اضطراری خلبان به فرودگاه مشـــهد بازگشت. پیش از ایـــن ۴ مورد هم پرواز مشـــهد-مســـقط عمان هواپیمایی قشم ایر هم به دلیل ترکیدگی لاســـتیک به فرودگاه این کلانشـــهر بازگشته و فرود اضطراری کرده بود.

پنـــج حادثـــه بـــرای لاســـتیک هواپیماهایـــی از شـــرکت هـــای مختلف در حالی روی باند فرودگاه هاشمی‌نژاد رخ داده است که پیشتر محمد محمدی‌بخش، رئیس سازمان هواپیمایی کشـــوری نیز گفته بود: «در حـــال حاضـــر از ۱۰ فرودگاه بین‌المللی در ایران تنها دو فرودگاه گواهی دارند و اغلب این حوادث در فرودگاه مشـــهد رخ می‌دهد.» و در واکنش به انتشـــار گزارش سازمان هواپیمایـــی کشـــوری، حمیدرضا سیدی، معاون وزیر راه و مدیرعامل شـــرکت فرودگاه‌ها، ضمن رد این گزارش، آن را «غیرکارشناســـی» خوانده بود.

به نظر می‌رســـد در شرایطی که درباره خوادث مشهد بین مسئولان مربوط اختلاف نظر وجود دارد، پازل حوادث فرودگاه مشـــهد باتوجه به اظهارات رئیس سازمان هواپیمایی کشـــوری و همچنین زمان و مکان وقوع حوادثی مشـــابه بـــرای ارابه هـــای فرود هواپیماهـــای مختلف، به سمت اشـــکال در باند فرودگاه گرایش دارد و لازم است مسئولان مربوط با ترمیم سریع باند فرودگاه و نـــه گفتاردرمانی و مقصرســـازی شـــرکت های هواپیمایی، اطمینان خاطرعمومـــی به ایمنـــی پروازها را بـــه صورت واقعی و نه شـــعاری تقویت کنند.

بنابرایـــن وقتی گزارش رســـمی سازمان هواپیمایی از نداشتن گواهی نامه فرودگاهی بیشتر فرودگاه های کشـــور خبر می‌دهد، توضیح «هر فرودگاه ملزم به داشتن گواهینامه فرودگاهـــی نیســـت و این موضوع به معنـــای ایمن نبـــودن فرودگاه نیســـت» از ســـوی مدیرکل دفتر بررسی ســـوانح و حوادث سازمان هواپیمایی کشـــوری و حواله کردن برطرف شـــدن مشـــکلات «با آغاز فصل سرما و خروج از بار ترافیکی» پاســـخگوی دغدغه مسافران برای پروازی ایمن نیست.

رئیس اتحادیه لوازم خانگی مشهد خبر داد

فروش ناگزیر لوازم خانگی فروشان

دنیای اقتصاد: رئیس اتحادیه لوازم خانگی مشهد با اشاره به افزایش ۱۰ درصدی قیمت لوازم خانگی در تیر ماه سال جاری گفت: به علت رکود در بازار فروش برخی فروشـــندگان لوازم خانگی را با قیمت کمتری به فروش می‌رسانند. به گزارش ایسنا، رضا رزقیان مقدم درباره وضعیت بازار لوازم خانگی گفت: با مجوز ســـازمان صمت از اول تیرماه سال جاری کلیه لوازم خانگی ۱۰ درصد و لوازم صوتی ۱۵ درصد افزایش قیمت داشـــته اســـت. افزایش هزینه حمل ونقل، دستمزد نیروی کار، گران شدن نرخ برق تجاری، افزایش قیمت مواد اولیه، نوســـات ارزی و... موجب افزایش قیمت‌ها شده و ایـــن افزایش قیمت‌ها برای تولیدکنندگان مقرون به صرفه نیســـت، اما سازمان صمت و سازمان حمایت از مصرف کننده نیز مجوز افزایش قیمت بیشـــتری را صادر نکرده‌اند. رزقیان مقدم با بیان اینکه از سال ۹۸ واردات لوازم خانگی ممنوع است، ادامه داد: قاچاق کالا نسبت به سال‌های گذشته با افزایش میزان بازرسی سازمان صمت، اتاق بازرگانی، اتحادیه لوازم خانگی مشهد و سازمان تعزیرات حکومتی نسبت به سال‌های گذشته کاهش یافته اســـت. رئیس اتحادیه لوازم خانگی مشهد مواردی از جمله افزایش تعرفه گمرکـــی و ... را موجب افزایش قیمت مواد اولیه لوازم خانگی برشـــمرد و عنوان کرد: مواد اولیه وارد کشـــور شده و لوازم خانگی مونتاژ می‌شود، اما کالا را نمی‌توانیم وارد کنیم. رزقیان مقدم با اشاره به رکود بازار لوازم خانگی خاطرنشان کرد: به ازای هر ۱۰ نفر یک فروشگاه لوازم خانگی وجود دارد و گرانفروشـــی در این حوزه جایی ندارد. با توجه به افزایش ۱۰ درصدی قیمت لوازم خانگی به علت رکود در بازار، برخی فروشندگان لوازم خانگی را با قیمت کمتری به فروش می‌رسانند.

ضمیمه هفتگی استان‌های خراسان

■ روزنامه اقتصادی صبح ایران
■ صاحب امتیاز : دنیای اقتصاد تابان
■ مدیر مسوول: علیرضا بختیاری
■ نشانی: خیابان شهید مطهری، حدفاصل سنایی و میرزای شیرازی، پلاک ۳۷۰
■ صفحه آرایی: محمد عسگری
■ لیتوگرافی و چاپ: امید نشر و چاپ ایرانیان
■ سرپرست خراسان رضوی: شهناز رمارم
■ دبیر ضمیمه خراسان: احسان میرزاده
■ همکاران: صدیقه نژادقربان، بهناز رحیمیان، ابولفضل حیدری، پروین میزانی
■ نشانی: مشهد، بلوار شهید صادقی، خیابان آپادانا، شماره ۱۳
■ تلفن: ۳۷۶۲۵۳۵۳-۰۵۱ و ۵-۳۷۰۵۶۸۵۴-۰۵۱
■ نسخه الکترونیک: www.Xhden.ir ■ سامانه ارتباطی: ۳۰۰۰۲۵۷۷۰۱

WWW.DONYA-E-EQTESAD.COM • mashhad@ donya-e-eqtesad.com

شرکت مجتمع فولاد خراسان

KSC.CO

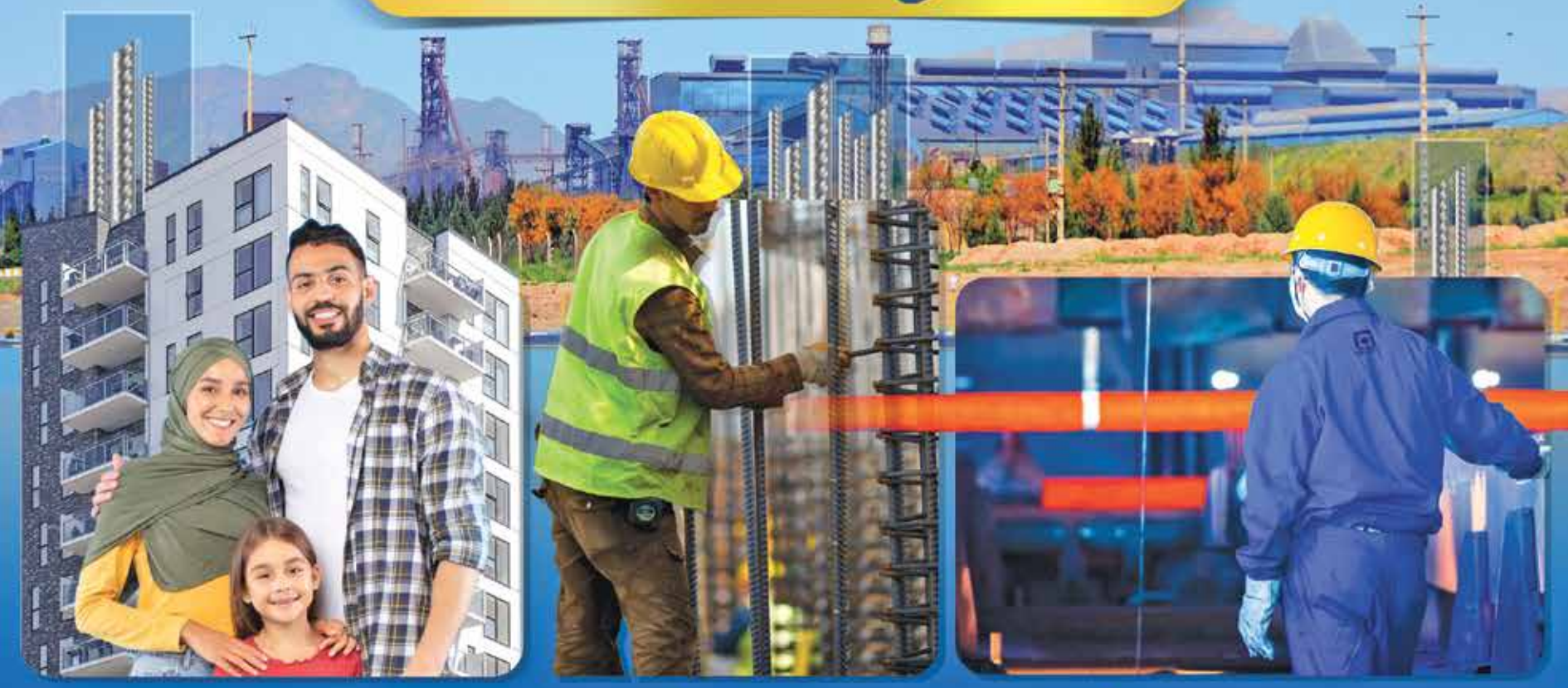

استحکام پایدار؛ آرامش ماندگار

تولیدکننده انواع مقاطع فولادهای سبک ساختمانی

مجتمع فولاد خراسان بادارابودن تکنولوژی نوین وبرخورداری از استانداردهای ملی و بین‌المللی وهم چنین کسب گواهینامه های کیفیت برای صادرات به کشورهای منطقه از جمله روسیه، آسیای میانه و حتی اتحادیه اروپا، دامنه صدور محصولات فولادی را به اغلب بازارهای فرامرزی توسعه داده است. این مجتمع بزرگ صنعتی با دارا بودن پروژه دردست اجرای کارخانه کنسانتره سنگ اهن با ظرفیت ۲/۵ میلیون تن درسنگان (شهرستان خواف) و ۲ کارخانه فولادسازی با ظرفیت تولید سالانه ۱/۴ میلیون تن فولاد خام، ۲ مدول احیا مستقیم با ظرفیت تولید سالانه ۱/۶ میلیون تن آهن اسفنجی، و کارخانه گندله سازی به ظرفیت سالانه ۲/۵ میلیون تن در نیشابور تمامی حلقه‌های زنجیره تولید خود را در استان خراسان رضوی تکمیل نموده است. مجتمع فولاد خراسان در حال حاضر با تولید ۶۴۰هزار تن محصول نهایی، کیفی ترین مقاطع سبک فولادهای ساختمانی در کشور را به بازارهای داخلی و بین‌المللی عرضه می‌کند. شایان ذکراست احداث کارخانه تولید کنسانتره سنگ آهن در منطقه معدنی سنگان، به عنوان گام نهایی تکمیل زنجیره‌ی ارزش، یکی از اهداف راهبردی وچشم‌انداز مجتمع می باشد ، پایداری تولید شرکت را تضمین و استان خراسان رضوی را به عنوان اولین استان کشورکه از تمامی حلقه های زنجیره تولید فولاد، از مرحله سنگ آهن تا محصول نهایی برخورداراست متمایز خواهد ساخت.

تلفن: ۲۰ - ۳۲۱۰ ۴۵ ۴۲ ۰۵۱ | دورنگار: ۳ و ۳۲۳۱ ۴۵ ۴۲ ۰۵۱ | صندوق پستی: ۴۸۸ | آدرس کارخانه: نیشابور، کیلومتر ۱۵ جاده نیشابور به شهر فیروزه

www.KSCCO.ir | Info@KSCCO.ir

روابط عمومی شرکت مجتمع فولاد خراسان